

Tribuna Nouă

REDACȚIA ȘI
ADMINISTRAȚIA:
Bulev. Regina Maria Nr.
12. Tipografia „Aradul”
Nr-ul Telefonului 357.

INSERȚII
se primesc după tarif în
Administrația ziarului
și la toate agențiile de
publicitate.

Abonamente:

Un an . 780 Lei
6 luni . 390 Lei
3 luni . 195 Lei

Lei ex.

ZIAR POLITIC NAȚIONAL
Apare zilnic la orele 5 dimineața

3 Lei ex.

NOTE

Aventurile unui indian polonez

Arad, 4 Iunie

Ziarul „Gazeta Poranna” din Lwow a publicat nu demult o captivantă descriere a întâmplărilor „Indianului polonez”, a cărui viață aminteste acțiunea unui roman de aventuri sau film.

Acum 30 de ani, o tânără învățătoare din Poznań părăsi Europa pentru a se stabili lângă fratele ei care trăia în Statele-Unite în apropiere de granița Mexicului. Dar chiar în timpul când tânăra fată sosi la ferma fratelui ei, albil purtau război cu pieile roșii și toți locuitorii trebuiau să fie mereu cu armele în mână. Într-o zi însă, ferma lui Laskovski, acesta era numele familiei, fu invadată de indieni, toți albil fără uciși și numai tânăra Lasovska scăpa cu viață; ea fu luată ca ostatică de către șeful indienilor, care mai apoi se însură cu ea. După un an ea născu un băiat, care fu botezat Jan. Ea îl creștea în wigvam (colibă) și îl învăța cântece și rugăciuni poloneze. Aceasta dură până ce băiatul ajunse la vârsta de 5 ani. Din acest timp el fu crescut de către băbașii tribului; seara însă stătea lângă mama lui și într-o limbă curioasă și necunoscută, poloneză, spunea amândoi tatăl nostru. Astfel creștea până la 10 ani.

Cunoștea deocamda la perfecție arta războiului și a vânătoarei și se distinga de tovarășii săi prin agerimea minții și un curaj neobișnuit. Pe malca sa o îndumnezeia.

Dar într-o zi vișta tribului suferi o profundă schimbare. În timpul conflictului dintre Statele-Unite și Mexic, armatele americane ocupară terenul tribului și o luptă pe viață și pe moarte începu. Dar tehnica militară a albilor era cu mult superioară și indienii fură distruși. Când șeful acestora văzu că iușita sa soție va cădea în mâna dușmanilor, alergă repede în spre wigvam, îmbrățișă pentru ultima oară pe „blonda Misa” și cu un cuțit îi străpunse inima. Tânărul Jean fu martor la această scenă; în culmea disperării, el alergă după tatăl și șeful său și cu o secure îi sfărâmă țeasta...

Băiatul fu luat prizonier și dus în captivitate încă 4 ani trecuți. În acest timp zărele americane făcuseră cunoscută publicului istoria lui Jan și acesta cutreera orașele, vorbind fată de curioși „limba indienilor”. Nimeni nu cunoaște naționalitatea băiatului și ceace lumea lăsa drept limba indiană, nu era decât „Tatăl nostru în poloneză”.

Mai târziu emigranțul polonez, principele Kaminski, recunoscu în tânărul indian un compatriot; el îl luă cu sine și-l creștea și mai târziu îl trimise în Europa. Aceasta se întâmplă în 1914, cu câteva luni înainte de izbucnirea războiului mondial. Ca indian, germanii nu-l puteau lăsa în armata lor și îl trimiseră într-una din taberele de prizonieri. Acolo îl cunoscu autorul articolului „Gazeta Poranna” și acesta descrie cum „indianul” fascina pe tovarășii săi cu descrierea natruși și a vieții sale; lucruri care nouă oamenilor civilizați sunt închise cu 17 bariere.

După sfârșitul războiului, Jan luă parte activă la luptele cu nemții și cu bolșevicii, cărora le cauza însemnate pierderi prin iuteala și curajul său sălbatic.

Astăzi el trăiește ca colonist militar la Baranovici lângă granița sudică a Poloniei.

Evenimentele din Portugalia

Lisabona. — În urma demisiei președintelui republicii, guvernul provizoriu va suma funcțiunile acestuia. Diviziunile revoluționare concentrate în jurul Lisabonei, vor intra Miercuri dimineața în capitală.

Muncitorii în republica sovietelor

— Ei au o situație mai rea decât în orice altă țară. —

În Iulie 1925 numărul muncitorilor fără lucru antinea la Rusia 1.200.000 oameni. În această cifră nu sunt cuprinși șomerii din categoriile pe care guvernul sovietic le exclude dela recensământ. Din cifra șomerilor nu se vede în adevărată ei însemnătate decât atunci când se poate determina ce fracțiune a populației muncitoare reprezintă.

La începutul anului 1925, o treime din muncitori, membri ai uniunilor profesionale din Rusia sovietică, erau fără lucru, pe când în Anglia proporțiunea atingea: în Noiembrie 1925, 11 la sută; în Germania 5,6 la sută; în Suedia 10 la sută. Se știe că membrii uniunilor profesionale reprezintă 92 la sută din populația muncitoare a Rusiei sovietice.

Șomajul se întinde la toate categoriile de muncitori. Dar mai ales intelectualii au rămas pe drumuri. La 1 Iulie 1925, repartizarea celor fără lucru după profesii este următoarea: Intelectuali 31 la sută, Industria 26 la sută, alți muncitori 43 la sută.

Guvernul sovietic pentru a curma șomajul a introdus următoarele măsuri: regularea muncii cu ajutorul Buracilor de muncă, asigurarea socială în caz de șomaj, ajutoare vărsate de uniunile profesionale, organizarea lucrărilor colective. Toate acestea n'au dus la nici un rezultat bun și șomajul continuă să se întindă tot mai mult în Rusia sovietică.

Muncitorii privilegiați care au avut norocul să găsească de lucru, trebuie să trăiască în condițiuni extrem de grele. Salariile sunt de rău; locuințele sunt înspăimântătoare.

Astfel, dacă se reduce tariful la valoarea rublei aur dinainte de război, iată ce se obține: în Anglia muncitorul câștigă 11 ruble și ceva pe săptămână; în Statele-Unite 32 ruble aur pe săptămână, pe când muncitorul rus câștigă numai 22 ruble pe lună.

Dar cea mai mare mizerie a muncitorilor rezidă în condițiunile de locuință. După legislațiunea sovietică o persoană are dreptul la minimum 16 arși de suprafață. Multe grajduri servesc de locuințe. Dintr'o anchetă întreprinsă la Moscova în anul 1924 se poate vedea că în medie sunt câte 3 muncitori într'o cameră. Aproape 17%, adulți

și 33%, copii dorm pe pământ. Situația a rămas aceeași în 1925. Aproape 8000 de familii dorm pe unde găsește.

Nici o întreprindere nu-și poate plăti la zi muncitorii. Toate sunt pline de datorii. Cu așteptate muncitorii muncesc pe credit. În Rusia sovietică, nu industria susține pe muncitori, ci acestia o susțin, împrumutându-i mușca. În toate întreprinderile „capitaliste” muncitorul își primește plata Sâmbăta pe când sub regimul proletar, muncitorul așteaptă câteodată luni de zile ca să i se plătească mușca. Câteodată este plătit cu bonuri pe care le poate schimba contra marfă la cooperativa întreprinderii. Însă, de cele mai multe ori aceste cooperative nu au mărfa de plătit și absolut necesitate.

Regimul bolșevic prevedea asigurarea socială într'o largă măsură. Dar evenimentele au dovedit că sovietele nu și-au ținut făgăduiala.

Muncitorul, în principiu, ar trebui să primească un subsidiu egal cu salariul său maximum. Acest lucru n'a fost realizat. Mai întâi a fost defectuoasă chiar administrațiunea. Apoi întreprinderile și muncitorii au reclamat sistematic micșorarea cotizațiilor lor de asigurare pentru ca apoi să nu le plătească de loc. Pe de altă parte, creșterea neîncrețată a șomerilor în raport cu diminuarea fondurilor a făcut imposibilă plata ajutorelor corespunzătoare salariilor.

Încă din 1922, s'au luat măsuri pentru limitarea numărului celor fără lucru cu drept de ajutoare. Aceste măsuri au avut ca rezultat că în 1922 numai 16,30% din cei fără lucru la Petrograd și 4% la Karcov și-au încasat ajutoarele. Și cu toate acestea casele de asigurare nu pot plăti ajutoarele egale cu salariul muncitorului. În Ianuarie 1925, numai 23% din cei fără lucru și-au încasat prima de asigurare.

Din aceste cifre, culese din statisticele oficiale rusești, se poate vedea cât de rea este situațiunea muncitorului rus, care, obligat să muncească pe credit, nu are nici un drept la ajutorul statului, în caz de lipsă de lucru. Situațiunea muncitorilor este cu atât mai grea cu cât ei n'au nici un drept de control asupra sumelor realizate de întreprinderi, sume care de cele mai multe ori — dacă există — sunt răpite de uniuni, pentru scopuri politice.

După alegerea președintelui republicii poloneze

Varșovia. — Starea de asediu, proclamată în Poznań la 15 Mai, în legătură cu turburările politice desăsurate la acea dată a fost ridicată pe ziua de Miercuri:

Varșovia. — Pilsudski, intervievat asupra noului președinte al republicii, a făcut următoarele declarații:

„L-am cunoscut pe Moscicki în 1892. Adevărat în călătoriile mele de exil am fost oaspetele său, iar casa sa, în lincereț, mi-a ținut loc până la un punct, de casă părintească, cu atât mai mult cu cât Moscicki a fost crescut în aceleași condițiuni ca și mine. Când m'am hotărât să nu primesc președinția republicii, m'am gândit la bărbății de mare cultură, cu un desăvârșit sentiment al onoarei, care n'ar putea suporta o umilintă, și am ales pe Moscicki, și m'am oprit la Moscicki, technician desăvârșit, căci, după părerea mea, Polonia are nevoie mai presus de toate de un technician, care să poată repara mecanismul imensei mașini administrative.”

Varșovia. — Rataj, mareșalul Dieci, primește mereu depeși din toată țara, cerând revizuirea Constituției și dizolvarea Parlamentului. Se crede că prima sarcină a guvernului va fi să modifice Constituția.

Varșovia. — După prestarea jurământului noului președinte al Republicii, în ședința de Vineri a Adunării Naționale, guvernul Bartel va demisiona. Se crede că tot Bartel va fi însărcinat să formeze noul guvern, care va cuprinde în cea mai mare parte membrii ministerului actual. Este de la sine înțeles că mareșalul Pilsudski va păstra ministerul de război.

Divergențe la conferința dezarmării

Geneva. — Comitetul militar instituit de comisiunea pregătitoare a dezarmării a aprobat lista franceză, sprijinită de Mica Ințeleger, Italia și Japonia, considerând că sunt limitabile numai efectivele înregimentate în timp de pace, cu excluderea rezervelor. Germania, Anglia și Statele Unite s'au abținut dela vot, aceste țări cerând ca limitarea să înglobeze toate efectivele din timp de pace, mobilizate sau mobilizabile.

FOILETON

Mitru Buciumașu

Eiind pe us. Judecătoriei, între jandarmi, vântat la față de mânie, Mitru Buciumașu fulgeră cu o privire plină de ură pe Dumitrache, și i zise:

— Mi-o făcuși, moș Dumitrache!
— Păi, de, Mitreo, tată, puteam eu să jur pe sfânta cruce și să nu spun adevărul adevărat? Sunt om bătrân și m'ar fi bătut Dumucezeu...

— Și așa crezi că n'are să te bată?
— Eu cred că n'are de ce să mă bată, că n'am furat, ca tine, porumbul nimănui dela gura copiilor altuia...
— Bineee... om vedea-l, — răspuse Buciumașu, — cu înțeleșuri multe și plecă urmat de jandarmi.

Acest Buciumașu era un om care trăia numai din hoții. Își așezase casa la marginea satului, aproape în câmp, lângă pădure, — ca să nu-l vază nimeni când pleacă noaptea de acasă, când vine și ce aduce cu el, din ceace fură.

Avea tovarășii de hoție și prin alte sate, cu cari furau cai, boi și câte altele, de pe la casele omunilor, apoi le vindeau și împărțeau banii.

Na era om în sat, dela care Buciumașu să nu fi furat ceva.

Șezuse de mai multe ori în pușcărie și toată lumea se temea de el, că era iute la mânie și înfingea cuțitu în om, ca într'un pui de găină.

Acum câteva luni, într-o noapte, lui moș Dumitrache i se bolnăvisse baba; avea un juoghi în inimă, de nu mai putea nici să răsușie și moșneagul s'a dus, pe la miezul nopții, să cheme pe Rada lui Petre Gârniță, să-l descante babei de juoghi.

La poarta lui Gârniță moșul s'a oprit și a'nceput să strige tare la Petru, să lăvă afară să-l păzească de câni, că avea niște dulăi, de rupea omul, nu altceva.

Mare îi fuse mirerea însă, când văzu că nu se simte nici picior de câine.
Când a venit Petru afară, cu o lampă în mână, să vadă cine e, s'a minunat și el că nu se aud, nu se văd câni, dar a înțeleș îndată, ce s'a petrecut, când se împiedică de trupurile lor acelușleite, prin ogradă: li otrăvisse hoții.

Împreună cu moș Dumitrache și cu lampa în mână, Petru s'a dus mai întâi la grajd, să vadă dacă nu l-au furat boi și, găsindu-i culcași la eslea lor, alergă repede spre pățul de porumb. Mai înainte de a s'ange însă, un om care căuta să-și acopere fața cu un sac, a'ajuns din pățul afară, a'arbit gardul pe la spatele pățului, și o căruță cu cai a lăst-o goavă spre lunca satului.

Cel care a fugit, a fost Buciumașu. L'au văzut deatol de bine la lumina lămpii, atât Petru cât și moș Dumitrache, cu toate că hoțul a vrut să și ascundă fața cu sacul.

Căutând apoi în pățul, păgubașul a văzut că i-se furase, ca la un dric de porumb.

A doua zi Petru s'a dus la Primărie, cu moș Dumitrache, a'făcut plângere asupra hoțului, s'a'făcut cercetare la fața locului, s'a'făcut dovedit vinovăția; hoțul a fost arestat și după două luni, s'a'judecat procesul.

Față de cele dovedite de Primăria satului și pe temeiul mărturiei lui moș Dumitrache, hoțul a fost osândit la două mii de lei „amendă” (pedeapsă în bani) apoi despăgubire lui Petre cinci mii de lei și șase luni închisoare.

Vremea care niciodată nu stă pe loc. Au trecut și cele șase luni, cât a stat în pușărie Buciumașu, — în care timp stăpânirea i a vândut din a'returi, pentru plata amenzii și pentru a despăgubi pe Gârniță.

Când s'a'ntors hoțul din pușărie și a'afiat dela nevastă-sa cum și ce i s'a'vândut din avere, a scrâșnit numai din dinți și a'făcut.

Peste câteva zile era Damiaecă.

În mijlocul satului juca hora.

Toți sătenii — tineri și bătrâni, fete și femei — erau la hora.

Între ei era și moș Dumitrache cu baba lui.

Buciumașu a trecut pe acolo, i-a văzut și apoi a plecat, are, laspre „Valea Cociocului”.

Această vale a Cociocului, este toată numai livezi de fân și se face ca un colac în jurul liveștelui (lacului).

Spre fundul ei, la „Podul Cociocului”

